

Broj: UPI-01-430/22-24/6

Podgorica, 16.02.2022. godine

Savjet Agencije za zaštitu konkurencije na osnovu čl. 20f st 1 t.5 Zakona o zaštiti konkurencije („Sl. list CG”, br. 44/12, 13/18 i 145/21), člana 14 st. 1 i 2 Zakona o kontroli državne pomoći („Sl. list CG”, br. 12/18) u postupku ocjene usklađenosti, po prijavi državne pomoći podnijetoj od strane Ministarstva ekonomskog razvoja, a na osnovu Prijedloga rješenja V.D. direktora Agencije za zaštitu konkurencije, na sjednici održanoj 16.02.2022. godine d o n o s i

R J E Š E N J E

1. UTVRĐUJE SE da Program za razvoj i promociju zanatstva predstavlja pomoć male vrijednosti (de minimis pomoć) u smislu Zakona o kontroli državne pomoći („Sl. list CG”, br. 12/18) i ne podliježe prijavi Agenciji za zaštitu konkurencije na utvrđivanje usklađenosti.
2. ZADUŽUJE SE Ministarstvo ekonomskog razvoja da sve de minimis pomoći dodijeljene po osnovu programa iz tačke 1. dispozitiva ovog rješenja, evidentira u registru de minimis pomoći, posebno za svakog korisnika de minimis pomoći.

O b r a z l o ž e n j e

PODNOŠENJE PRIJAVE

Ministarstvo ekonomskog razvoja je dostavilo Prijavu državne pomoći br. 008-323/22-3055/2 od 14.02.2022. godine, koja je zavedena kod Agencije za zaštitu konkurencije (u daljem tekstu: “**Agencija**”) pod br. UPI-05-430/22-24/1 od 15.02.2022. godine, u vezi sa Programom za razvoj i promociju zanatstva. Konačna verzija Programa za razvoj i promociju zanatstva (u daljem tekstu: „**Program**”) je dostavljena podneskom zavedenim kod Agencije pod br. UPI-05-430/22-24/3 od 15.02.2022. godine, koju je Agencija uzela u razmatranje.

Program ima za cilj da doprinese jačanju konkurentnosti crnogorskih zanata kroz pružanje finansijske podrške preduzetnicima i privrednim društvima (u daljem tekstu zanatlije), u smislu podsticanja i omogućavanja nabavke opreme i alata namijenjenih za obavljanje zanatske djelatnosti, kao i da doprinese promociji zanatlija kroz pružanje

finansijske podrške za organizaciju i učestvovanje na domaćim/međunarodnim sajmovima i manifestacijama.

Dodatno, postupajući po članu 11 stav 1 Zakona, Ministarstvo ekonomskog razvoja je, dostavilo i Obrazac 1, zaveden kod Agencije pod br. UPI-05-430/22-24/2 od 15.02.2022. godine, za ocjenu usklađenosti Programa sa Zakonom o kontroli državne pomoći ("Službeni list Crne Gore", br. 12/18) (u daljem tekstu: "**Zakon**").

Ovlašćeno lice Ministarstva ekonomskog razvoja je svojim potpisom i pečatom ministarstva, na svakoj stranici Obrasca 1, potvrdilo da su svi navedeni podaci, istiniti i tačni.

S obzirom na to da član 11 stav 2 Zakona precizira da je za istinitost i tačnost podataka navedenih u prijavi državne pomoći odgovoran podnosilac prijave, Agencija je prilikom ocjene Programa uzela u obzir odgovornost davaoca državne pomoći (kao podnosioca prijave državne pomoći) i ovo rješenje zasnovala na podacima i informacijama sadržanim u dokumentaciji dostavljenoj od strane Ministarstva ekonomskog razvoja.

Agencija je odlučivala o usklađenosti Programa sa Zakonom, nakon što je primila urednu i potpunu prijavu državne pomoći, u smislu člana 14 stav 1 Zakona.

OPIS PROGRAMA

Cilj programa

Ključni cilj Programa je podsticanje razvoja crnogorskih zanata kroz pružanje finansijske podrške za nabavku opreme i alata namijenjenih za obavljanje zanatske djelatnosti kao i organizacije i učestvovanja na domaćim i međunarodnim sajmovima i manifestacijama.

Operativni ciljevi Programa se odnose na:

- povećanje broja zanatlija,
- povećanje konkurentnosti postojećih zanatlija,
- promocija crnogorskih zanatskih proizvoda u zemlji i šire.

PREDMET PROGRAMA

Program se sastoji od dvije komponente u okviru kojih se dodjeljuje finansijska podrška za sljedeće aktivnosti:

I Nabavka opreme

Nabavka nove i/ili polovne opreme (ne starije od pet godina) i specijalizovanih alata, koji su u funkciji kreiranja i promocije proizvoda i/ili usluge za obavljanje zanatske djelatnosti.

II Promocija zanata

Organizacija i učestvovanje na domaćim i međunarodnim sajmovima i manifestacijama, kao i dizajn i izrada promotivnog materijala.

Ukupan budžet za realizaciju Programa iznosi 200.000 €.

Agencija je cijenila da je Ministarstvo ekonomskog razvoja navelo u Obrascu 1 da je procijenjeni broj korisnika od 101 do 500.

Program podrazumijeva finansijsku podršku koja je bazirana na principu refundacije, i to na način da zanatlija finansira 100% svih troškova do završetka aktivnosti za koju konkuriše, nakon čega mu se po podnošenju dokumentacije koja dokazuje utrošak sredstava za realizaciju aktivnosti, od strane Ministarstva odobrava povraćaj dijela troškova.

Odobrena podrška može pokrivati do 75% opravdanih troškova u okviru prve komponente i do 50% u okviru druge komponente Programa, uz povećanje procenta podrške za dodatnih 10%, shodno stepenu razvijenosti JLS.

Iznos bespovratnih sredstava za nabavku opreme u okviru prve komponente je do 75% opravdanih troškova, odnosno **do 10.000,00 € bez PDV po aplikantu**, za aktivnosti koje se odnose na vrijednost opreme.

U okviru druge komponente iznos bespovratnih sredstava je do 50% opravdanih troškova, odnosno **do 6.000,00 € bez PDV po aplikantu**, za učešće na međunarodnom sajmu, **a iznos do 4.000,00 € bez PDV** se može dodijeliti za učešće na domaćem sajmu.

Za zanatlije koje posluju u jedinicama lokalnih samouprava (JLS) sa indeksom razvijenosti do 100% primijenice se podrška koja uvažava regionalni aspekt i razvrstavanje JLS prema stepenu razvijenosti na način što će se uvećati procenat bespovratnih sredstava za dodatnih 10% za zanatlije koje posluju u sljedećim opštinama: Petnjica, Andrijevića, Gusinje, Plav, Rožaje, Tuzi, Berane, Bijelo Polje, Šavnik, Mojkovac, Kolašin, Plav, Plužine, Ulcinj, Žabljak, Cetinje, Nikšić, Danilovgrad).

Za zanatlije koje posluju u JLS sa indeksom razvijenosti iznad 100%, nema uvećanja procenta podrške bespovratnih sredstava.

Maksimalni iznos odobrene podrške po aplikantu iznosi 12.000 €.

Programom je predviđeno da se sredstva NE mogu koristiti za:

- Troškove koji se direktno odnose na proizvodnju i distribuciju proizvoda (troškovi izrade proizvoda, transportni troškovi, troškovi kapitalnih investicija, troškovi administracije i obaveze prema trećim licima, amortizacije, plaćanje kamata i sl. bankarskih troškova, komisiona plaćanja, slični troškovi koji se odnose na sprovođenje ugovora, plaćanje provizija i sl.),
- Nabavku putničkih, teretnih i komercijalnih vozila,
- Troškove nabavke ugradne opreme (klima uređaji, ventilatori, alarmni sistemi i sl.),
- Iste aktivnosti koje su već podržane od strane drugih institucija,
- Sponzorstva za učešće na radnim seminarima, konferencijama, kongresima,
- Posjete kupcima na stranim tržištima,
- Posjete sajmovima bez izlaganja.

NAPOMENA: Troškovi nabavke opreme (carinski i administrativni troškovi, špedicija, skladištenje i manipulacija, montaža i instaliranje opreme, obuke i sl.) padaju na teret samog zanatlije i neće biti predmet refundacije od strane Ministarstva.

Pravo učešća u Programu imaju **zanatlije** upisane u Registar zanatlija kod JU Zanatska komora, čija je pretežna djelatnost **obavljanje jednostavnog ili složenog zanata**, u skladu sa Odlukom o utvrđivanju zanata, djelatnosti sličnih zanatu i liste jednostavnih i složenih zanata, i registrovani u Centralnom registru privrednih subjekata u skladu sa Zakonom o privrednim društvima ("Službeni list Crne Gore", br. 065/20, 146/21), Uredbom o bližim kriterijumima, uslovima i načinu dodjele državne pomoći („Službeni list Crne Gore“, br. 16/14.) i Zakonom o računovodstvu („Sl. list RCG“, br. 52/16, 145/21) i koja:

- Posluju 100% u privatnom vlasništvu i imaju sjedište na teritoriji Crne Gore;
- Imaju predate zvanične finansijske izvještaje za 2021. godinu, u zakonski predviđenom roku ili im je Rješenjem Uprave prihoda i carina odobren produžetak roka za predaju finansijskih izvještaja;
- Za aplikante koji nijesu u obavezi da sastavljaju finansijske izvještaje, potrebno je da je preduzetnik, koji plaća poreze i doprinose po stvarnom dohotku ili u paušalnom iznosu, podnio GPPFL obrazac za 2021. godinu, odnosno ZPO obrazac za 2022. godinu;
- Redovno izvršavaju obaveze plaćanja poreza i doprinosa na lična primanja, poreza na dobit pravnih lica i poreza na dodatu vrijednost, odnosno redovno izmiruju reprogramirane poreske obaveze, shodno Zakonu o reprogramu poreskih potraživanja ("Sl. list CG", broj 83/16), Uredbi o uslovima za odlaganje naplate poreskih i neporeskih potraživanja ("Sl. list CG", broj 57/18) i Uredbi o uslovima za odlaganje naplate dospjelih poreskih i neporeskih potraživanja ("Sl. list CG", broj 27/2020, 50/2020, 015/2021);

- Za iste aktivnosti nijesu koristili sredstva finansijske pomoći iz državnog i/ili lokalnog budžeta ili međunarodnih institucija/programa i drugih donatora u posljednje 3 godine;
- Nisu u obavezi povraćaja nezakonito primljene državne pomoći i nijesu u postupku stečaja ili likvidacije;
- Čiji osnivač i / ili odgovorno lice u pravnom licu se ne nalazi u kaznenoj evidenciji za prekršaje iz oblasti privrednog kriminala;
- Nisu u finansijskim poteškoćama (u smislu Uredbe o opštem zajedničkom izuzeću) u skladu sa pravilima o dodjeli državne pomoći).

Programom nijesu obuhvaćene sljedeće djelatnosti: primarna poljoprivredna proizvodnja; proizvodnja čelika, sintetičkih vlakana i vađenje uglja; brodogradnja; proizvodnja koksa i rafiniranih naftnih proizvoda; proizvodnja i prodaja vojne opreme ili usluga; trgovina; građevinarstvo (u dijelu izgradnje gotovih stambeno-poslovnih jedinica); ugostiteljski objekti koji isključivo pružaju usluge točenja pića; djelatnosti izdavanja novina i drugih povremenih izdanja, djelatnosti proizvodnje i emitovanja radijskog i televizijskog programa, djelatnosti novinskih agencija, kao i uslužnih djelatnosti agencija za marketing i odnosa s javnošću; saobraćaj; prodajni auto saloni; proizvodnja i promet bilo kojih proizvoda ili aktivnosti koje se smatraju nezakonite ili štetne po okolinu i opasne za ljudsko zdravlje; igre na sreću; proizvodnja duvanskih proizvoda; alkoholna pića (izuzev proizvodnje vina i voćnih rakija); nemoralne i nelegalne aktivnosti.

Javni poziv u kojem će biti navedeni uslovi i kriterijumi za učešće u Programu će biti otvoren dok se ne plasiraju planirana finansijska sredstva, a **najkasnije do 30.11.2022. godine**. Prijave nakon isteka navedenog roka neće biti uzete u razmatranje.

Za povraćaj troškova u okviru Programa može se podnijeti zahtjev za aktivnosti koje su realizovane u periodu od raspisivanja Javnog poziva **do 30.11.2022. godine**.

U Programu je navedeno da mjere sadržane u Programu se dodjeljuju kao pomoć male vrijednosti (de minimis pomoći) u skladu sa Uredbom Komisije EU br. 1407/2013 od 18. decembra 2013. godine o primjeni čl. 107 i 108 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije na pomoći male vrijednosti (de minimis pomoći) (32013R1407, SL L 352, 24.12.2013, str. 1-8), sadržane u Pravilniku o listi pravila državne pomoći ("Sl. list Crne Gore" br. 35/14, 02/15, 38/15, 020/16, 033/20, 038/20, 053/20, 098/20, 130/20, 044/21, 107/21 i 131/21), pri čemu se podrazumijeva da iznos de minimis državne pomoći koji se dodjeljuje pojedinačnom korisniku ne smije preći 200.000,00 € u trogodišnjem fiskalnom periodu.

OCJENA PROGRAMA

Imajući u vidu maksimalni iznos podrške po aplikantu, te ostale činjenice navedene u Programu, Agencija upućuje na primjenu Uredbe Komisije (EU), br. 1407/2013 od 18. decembra 2013. godine o primjeni čl. 107 i 108 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije na pomoći male vrijednosti (*de minimis pomoći*) (u daljem tekstu: „**Uredba**“) (32013R1407, SL L 352, 24.12.2013), koja se u Crnoj Gori primjenjuje kao Prilog 4a Pravilnika o listi pravila državne pomoći („Sl. list CG“, br. 35/14, 2/15, 38/15, 20/16, 33/20, 38/20, 53/20, 98/20, 130/20, 44/21 i 107/21). Ukoliko Program ispunjava uslove iz Uredbe, u odnosu na dodjelu predmetne mjere bi se primjenjivala sljedeća pravila o dodjeli pomoći male vrijednosti (*de minimis pomoći*):

- Gornja granica za pomoći male vrijednosti (*de minimis pomoć*) je do 200.000,00 eura tokom perioda od tri fiskalne godine, odnosno do 100.000,00 eura tokom perioda od tri fiskalne godine, ukoliko korisnik obavlja drumski prevoz tereta za najamninu ili naknadu. Iznose pomoći koji nijesu u obliku novčanih pomoći, potrebno je pretvoriti u njihovu bruto novčanu vrijednost (ekvivalent subvencije). Pri računanju novčane vrijednosti transparentnih oblika pomoći koji nemaju oblik bespovratnih sredstava i pomoći koje se isplaćuju u više rata, potrebno je primijeniti tržišne kamatne stope koje preovlađuju u trenutku dodjele takvih pomoći.
- Sektori u kojima se ova pomoć ne može dodijeliti su usluge povezane sa izvoznom djelatnošću i sektor primarne poljoprivrede i ribarstva.
- Svi privredni subjekti koje kontroliše (na pravnoj ili *de facto* osnovi) isti privredni subjekt moraju se smatrati jednim privrednim subjektom. Ako se jedan korisnik podijeli na dva ili više posebnih korisnika, pomoć male vrijednosti (*de minimis pomoć*) dodijeljena prije podjele, dodjeljuje se korisniku koji je od nje ostvario korist, što je načelno korisnik koji je preuzeo djelatnosti za koje je korišćena pomoć male vrijednosti (*de minimis pomoć*).
- *De minimis* pomoći se ne mogu dodijeliti za izvoz ili za upotrebu domaćih proizvoda umjesto uvoznih, kao ni za finansiranje osnivanja i upravljanja distributivne mreže u drugim državama članicama. Pomoći za troškove učestvovanja na sajmovima, odnosno troškove studija, ili savjetodavnih usluga potrebnih za uvođenje novog ili postojećeg proizvoda na novo tržište u drugoj državi članici ili trećoj zemlji, obično ne čine pomoć za izvoz.
- Cijeneći činjenicu da je Ministarstvo ekonomskog razvoja potvrdilo da postoji kumulacija ove mjere sa nekom drugom pomoći (*de minimis*, pomoć iz budžeta države, iz budžeta opštine, budžeta javnog preduzeća, pomoć iz strukturnih fondova) za pokrivanje istih opravdanih troškova, Agencija ukazuje na obavezu poštovanja pravila kumulacije *de minimis* pomoći. S tim u vezi, prije dodjele *de minimis* pomoći, davalac pomoći mora od korisnika dobiti izjavu o drugim pomoćima male vrijednosti (*de minimis* pomoćima) koje je preduzetnik primio tokom predmetne fiskalne godine i u prethodne dvije fiskalne godine, kako bi se utvrdilo da nova pomoć male vrijednosti (*de minimis pomoć*) neće preći

gornju granicu za pomoći male vrijednosti (de minimis pomoći). Obrazac izjave za pomoći male vrijednosti (de minimis pomoći) je javno dostupan na internet stranici Agencije - www.azzk.me

- Dodatno, pri dodjeli pomoći male vrijednosti (de minimis pomoći) davalac državne pomoći obavezan je da obavijesti predmetnog korisnika o dodijeljenom iznosu pomoći male vrijednosti (de minimis pomoći) i o tome da je riječ o pomoći male vrijednosti (de minimis pomoći), izričito se pozivajući na Uredbu Komisije (EU), br. 1407/2013 od 18. decembra 2013. godine o primjeni čl. 107 i 108 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije na pomoći male vrijednosti (de minimis pomoći) (32013R1407, SL L 352, 24.12.2013).
- Dokumenta o pomoćima male vrijednosti (de minimis pomoćima) davalac de minimis pomoći čuva deset fiskalnih godina od datuma kada su dodijeljene i na zahtjev dostavlja Agenciji sve informacije koje Agencija smatra potrebnim kako bi ocijenilo jesu li ispunjeni uslovi za dodjelu de minimis pomoći, a posebno o ukupnom iznosu pomoći male vrijednosti (de minimis pomoći) koje je bilo koji korisnik primio na osnovu pravila o pomoćima male vrijednosti (de minimis pomoćima) pomoćima.
- **De minimis pomoć ne podliježe postupku prijave Agenciji**, već se de minimis pomoć, danom dodjele, unosi u registar de minimis pomoći (koji je dostupan na internet stranici Agencije - www.azzk.me), za svakog pojedinačnog korisnika.
- Podaci o ukupno dodijeljenom iznosu de minimis pomoći dostavljaju se Agenciji, radi iskazivanja u Godišnjem izvještaju o dodijeljenoj državnoj pomoći.
- Agencija ne upravlja javnim sredstvima, niti dodjeljuje pomoć. Politika dodjele, raspolaganje javnim sredstvima, kao i analiza efekata postignutih dodjelom pomoći, odgovornost je i obaveza davalaca de minimis pomoći.

Imajući u vidu naprijed iznijeto, Agencija je odlučila kao u tački 1. dispozitiva ovog rješenja.

U cilju ostvarivanja transparentnosti pomoći male vrijednosti, svi davaoci de minimis pomoći u obavezi su da istu evidentiraju u registru de minimis pomoći, posebno za svakog korisnika de minimis pomoći kome su dodijeljena sredstva, pa je Agencija tačkom 2. dispozitiva ovog rješenja zadužila Ministarstvo ekonomskog razvoja da sve de minimis pomoći dodijeljene po osnovu Programa, unese u registar de minimis pomoći, posebno za svakog korisnika de minimis pomoći.

Agencija ne vrši ocjenu usklađenosti de minimis pomoći, već po eventualnoj prijavi, upućuje davaoce de minimis pomoći na pravila za dodjelu de minimis pomoći, koja su propisana Uredbom, a koja su javno dostupna na internet stranici Agencije. Međutim, cijeneći da se Program prvi put prijavljuje Agenciji, to je odlučeno kao u dispozitivu ovog rješenja.

Uputstvo o pravnoj zaštiti: Protiv ovog rješenja može se pokrenuti upravni spor tužbom kod Upravnog suda Crne Gore u roku od 20 dana od dana prijema ovog rješenja.

ČLAN SAVJETA
Jovana Tošković

ČLAN SAVJETA
Novo Radović

Dostavljeno:

- Ministarstvu ekonomskog razvoja, Rimski trg br. 46, Podgorica
- u spise predmeta,
- a/a

Kontakt osoba:

Siniša Milačić

tel: 020/239-010

e-mail: sinisa.milacic@azzk.me